

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 837/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Rakúska republika, zastúpenej advokátom Mgr. Matejom Csenkym, Advokátska kancelária, Dolné Bašty 2, Trnava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Senica č. k. 10 C 132/2009-712 z 31. marca 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 23 Co 534/2015-765 z 20. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. októbra 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného

súdu Senica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 10 C 132/2009-712 z 31. marca 2015 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 23 Co 534/2015-765 z 20. júna 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“; spolu ďalej aj „napadnuté rozsudky“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobou podanou 8. júla 2009 sa sťažovateľka domáhala na okresnom súde náhrady škody, náhrady nákladov a náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti s dopravnou nehodou svojho syna [REDACTED].

2.1 Konanie bolo vedené na okresnom súde v spojení s konaním na krajskom súde viac ako 7 rokov. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 C 132/2009 z 21. októbra 2010 rozhodol vo veci tak, že návrh zamietol. Krajský súd uznesením sp. zn. 23 Co 315/2010 z 26. septembra 2011 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd následne 8. augusta 2013 opätovne vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 10 C 132/2009-629, ktorým návrh voči odporcovi v 2. a 3. rade zamietol, a voči odporcovi v 1. rade konanie zastavil. Krajský súd uznesením č. k. 23 Co 451/2013-677 z 27. augusta 2014 opätovne rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd následne napadnutým rozsudkom návrh sťažovateľky zamietol. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdený. Napadnutý rozsudok krajského súdu bol doručený právnej zástupkyňi sťažovateľky 15. augusta 2016.

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že postupom oboch súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, keďže odôvodnenie oboch rozsudkov nemožno považovať za preskúmateľné a ústavne akceptovateľné. Krajský súd sa v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa a v rámci napadnutého rozsudku podľa sťažovateľky v podstate zopakoval argumentáciu uvedenú v napadnutom rozsudku okresného súdu. Súdny podľa mienky sťažovateľky nevysvetlili dostatočným spôsobom, z ktorých dôkazov vychádzali, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadili a ako vec právne posúdili. Z odôvodnenia napadnutých rozsudkov podľa názoru sťažovateľky tieto skutočnosti nevyplývajú, preto ich nemožno považovať za presvedčivé. Napadnuté rozsudky súdov považuje sťažovateľka za absolútne nepreskúmateľné, pretože neposkytujú odpovede na všetky podstatné argumenty.

Podľa presvedčenia sťažovateľky je povinnosťou súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, pričom účastník konania má právo na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia.

3.1 Sťažovateľka sa ďalej nestotožňuje so závermi súdov o premlčaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Vo vzťahu k otázke premlčania poukazuje na skutočnosť, že v čase predmetnej dopravnej nehody (rok 2003) a v čase bezprostredne po nej súdna prax nepovažovala nemajetkovú ujmu za premlčateľnú. V danom časovom období sa podľa argumentácie sťažovateľky vychádzalo z konštantnej judikatúry súdov, podľa ktorej nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nepodlieha premlčaniu. Napriek názoru sťažovateľky o nepremlčateľnosti práv na náhradu nemajetkovej ujmy sťažovateľka ďalej poukazuje na skutočnosť, že okresný súd aj krajský súd nesprávne vyhodnotili vykonané dokazovanie vo vzťahu k rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi.

3.2 Postupom okresného súdu a krajského súdu bolo podľa sťažovateľky ďalej porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Sťažovateľka k namietanému porušeniu základného práva uvádza, že konanie na oboch inštanciách súdnych orgánov trvalo viac ako 7 rokov, avšak nie z dôvodov na jej strane. Sťažovateľka namieta postup oboch súdov, keď v konaní nepostupovali dôsledne v zmysle účelnosti a hospodárnosti konania tak, aby prerokovali vec bez zbytočných prietáhov a v primeranej lehote. V tejto súvislosti však v petite sťažnosti nenavrhuje vysloviť porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy alebo práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom (alebo rozhodnutiami) všeobecných súdov.

3.3 V závere sťažovateľka upozornila, že vo vzťahu k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okrem tejto ústavnej sťažnosti podala z dôvodu právnej istoty aj mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie, a to z dôvodov upravených v ustanovení § 420 písm. f) a § 421 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku.

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] (...) domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Senica zo dňa 31.03.2015 sp. zn. 10C/132/2009-712 v spojení s rozsudkom Krajského súdu Trnava zo dňa 20.06.2016 sp. zn. 23Co/534/2015-765 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Okresného súdu Senica zo dňa 31.03.2015 sp. zn. 10C/132/2009-712 a rozsudok Krajského súdu Trnava zo dňa 20.06.2016 sp. zn. 23Co/534/2015-765 a vec vracia Okresnému súdu Senica na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ] (...) primerané finančné zadosťučinenie v sume 20.000,- € (slovom dvadsaťtisíc eur), ktoré sú jej povinní zaplatiť Okresný súd Senica a Krajský súd Trnava spoločne a nerozdielne, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva [REDAKOVANÉ] (...) náhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov), ktoré sú Okresný súd Senica a Krajský súd Trnava povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne k rukám jej právneho zástupcu Mgr. Mateja Csenkyho (...) do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom okresného súdu

6. Sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia jej ústavných práv aj napadnutým rozsudkom okresného súdu.

6.1 Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne.

6.2 Podľa princípu subsidiarity ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, preto je ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (porov. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

6.3 Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti napadnutému rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade nepripúšťa možnosť ústavného súdu rozhodovať o napadnutom rozsudku okresného súdu, keďže odvolanie predstavuje účinný opravný prostriedok ochrany práv sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom krajského súdu

7. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov k označeným ústavným právam sťažovateľky alebo citovania právnych záverov krajského súdu obsiahnutých v napadnutom rozsudku je potrebné konštatovať, že sťažnosť nie je prípustná.

7.1 Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

7.2 Na základe vyjadrenia sťažovateľky artikulovaného v samotnej sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľka podala cestou okresného súdu proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, a to v tom istom čase, ako podala sťažnosť ústavnému súdu. O podanom dovolaní je oprávnený rozhodnúť Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“).

7.3 V zmysle už popísaných konklúzií možno uzavrieť, že právny poriadok Slovenskej republiky poskytuje sťažovateľke účinný právny prostriedok ochrany jej základných práv a slobôd, ktorý využila (t. j. podala dovolanie). Inak povedané, v tejto chvíli sa sťažnosť podaná ústavnému súdu javí byť predčasne podaná, keďže existuje iný orgán verejnej moci (najvyšší súd) oprávnený poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľky.

7.4 Posudzujúc sťažnosť sťažovateľky, ústavný súd uzatvára, že prijatím sťažnosti na ďalšie konanie by došlo k vzniku ústavne neakceptovateľného stavu, keď by v zásade o rovnakej veci rozhodovali paralelne viaceré orgány súdneho typu – najvyšší súd a ústavný súd (porov. mutatis mutandis II. ÚS 1/08, II. ÚS 393/2014, III. ÚS 632/2014, IV. ÚS 146/08, IV. ÚS 420/2011). Išlo by o taký stav, ktorý je v právnom štáte neaprobateľný, pretože by mohol viesť k rozdielnym rozhodnutiam v rovnakej veci, čo by malo negatívne (a len obťažne odstrániteľné) dôsledky na právnu istotu, ktorá tvorí integrálnu súčasť princípov právneho štátu.

7.5 Reflektujúc takto pertraktované závery, ústavný súd odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde v tejto časti pre neprípustnosť.

7.6 Ako addendum ústavný súd zdôrazňuje právny názor, ktorý opakovane vo svojej judikatúre vyslovil (akcentujúc pritom závery rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 12. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, najmä jeho body 51, 53, 54) a podľa ktorého, majú na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní je sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (t. j. napadnutému rozsudku) krajského súdu (porov. napr. III. ÚS 114/2010, I. ÚS 165/2010).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2016